

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ

Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής

Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και

Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 851

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα

Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού

Τηλέφωνο: 210 3742069

Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: Δ/ση Διαχείρισης Δράσεων
ΟΧΕ/ΒΑΑ Δ. Πειραιά**

Μακράς Στοάς 15

185 35 Πειραιάς

Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων σε πράξεις προς ένταξη στην πρόσκληση με τίτλο «Climate Piraeus – Εργαστήριο για την Κλιματική Αλλαγή»

Σχετ. 1: Το από 01/07/2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΕΥΚΕ-ΧΕ 851/01-07-2024, ΥΠΟΙΚ 92982)

Σχετ. 2: Το από 22/07/2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Υπηρεσίας σας με ορθή επανάληψη του σχεδίου Πρόσκλησης

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Climate Piraeus – Εργαστήριο για την Κλιματική Αλλαγή», λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, η προτεινόμενη δράση αποτελεί συνέχεια της πράξης «Πιλοτικός Μηχανισμός Ενημέρωσης, Πρόληψης, Διαχείρισης και Ευαισθητοποίησης, για τους κινδύνους που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή στο Αστικό περιβάλλον του Πειραιά» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5047883, το οποίο υλοποιήθηκε μέσω της ΟΧΕ/ΒΑΑ Πειραιά της ΠΠ 2014-2020. <https://www.climatepiraeus.gr/>.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Κρίνεται αναγκαίος ο ανωτέρω Μηχανισμός Ενημέρωσης, Πρόληψης, Διαχείρισης και Ευαισθητοποίησης, για τους κινδύνους που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή, να μετασχηματιστεί περνώντας από την πιλοτική φάση σε μια πιο επιχειρησιακή δομή.

Ειδικότερα σκοπός της παρούσας Πρόσκλησης είναι η δημιουργία μίας νέας δομής τύπου Εργαστηρίου (Lab) για την κλιματική αλλαγή στον Δήμο Πειραιά.

Το εργαστήριο για την κλιματική αλλαγή του Πειραιά θα έχει ως αντικείμενο :

1. Την επιστημονική υποστήριξη και παρακολούθηση του τοπικού σχεδιασμού για το κλίμα

Ενδεικτικά αυτό σημαίνει:

- Συλλογή, συγκέντρωση, παρακολούθηση δεδομένων και στοιχείων για την κλιματική αλλαγή
- Ενημέρωση παρατηρητηρίων και βάσεων δεδομένων σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Παρακολούθηση δεικτών και αποτελεσμάτων μέτρων πολιτικής
- Σύνταξη προτάσεων για επικαιροποίηση των τοπικών σχεδίων "Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή" και "Αντιμετώπισης κινδύνων από την κλιματική αλλαγή"
- Σχεδιασμός, παρακολούθηση, επιστημονική υποστήριξη δράσεων

2. Την υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται στα εν ισχύ τοπικά σχέδια "Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή" και "Αντιμετώπισης κινδύνων από την κλιματική αλλαγή".

- Στο πλαίσιο του έργου δύνανται να ωριμάσουν δράσεις και τεχνικά έργα που περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα τοπικά σχέδια «Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή» και «Αντιμετώπισης κινδύνων από την κλιματική αλλαγή» και επίσης μπορούν να υλοποιηθούν κάποια από αυτά ως έργα προτεραιότητας.

3. Την επικοινωνία, την διάχυση των αποτελεσμάτων, την ενημέρωση και την εμπλοκή φορέων και πολιτών στις δράσεις και τις ενέργειες που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή γενικότερα αλλά και συγκεκριμένα στην πόλη του Πειραιά.

- Για τις ενέργειες επικοινωνίας, ενημέρωσης και εμπλοκής των φορέων και των πολιτών δύνανται να χρησιμοποιηθούν και μέθοδοι συμμετοχικού σχεδιασμού και διαβούλευσης - εκτός από τις συνηθισμένες οριζόντιες μεθόδους όπως η ηλεκτρονική πλατφόρμα (που αναπτύχθηκε την προηγούμενη ΠΠ και θα συνεχίσει να λειτουργεί και θα αναβαθμιστεί-εμπλουτιστεί), ημερίδες, εκδηλώσεις, συνέδρια και συμμετοχές σε συνέδρια κλπ.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την πρόσκληση ανέρχεται σε 850.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι ο Δήμος Πειραιώς και η Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε. Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

3. Στην παράγραφο 17 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C262/01) ορίζεται ότι, «το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί «ασκώντας δημόσια εξουσία» ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν «υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Σε γενικές γραμμές, εκτός εάν το κράτος μέλος έχει αποφασίσει να εισαγάγει μηχανισμούς της αγοράς, οι δραστηριότητες που εκ της φύσεως τους εμπίπτουν στα προνόμια δημόσιας αρχής και ασκούνται από το κράτος δεν συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες».

4. Οι προς χρηματοδότηση δράσεις όπως η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων και στοιχείων, η ενημέρωση βάσεων δεδομένων, η σύνταξη προτάσεων τοπικών σχεδίων, οι ενέργειες

ενημέρωσης (διοργάνωση ημερίδων, εκδηλώσεων, συνεδρίων, κλπ.) αποτελούν οικονομική δραστηριότητα καθώς υφίσταται μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά και υπάρχουν και άλλες οικονομικές οντότητες που δύνανται να παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου πρέπει να εξεταστεί αν οι δράσεις ενέχουν ή όχι στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα στα σημεία 2 & 3, στην περίπτωση που οι δράσεις της εν λόγω πρόσκλησης αφορούν αποκλειστικά και μόνο στην δημιουργία μέτρων και σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή στο αστικό περιβάλλον του Πειραιά (π.χ. τη συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων με στόχο τη διαμόρφωση πολιτικών για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή) και **όλα τα δεδομένα χρησιμοποιηθούν για την άσκηση δημόσιας εξουσίας από το Δήμο Πειραιά** στον τομέα της πρόληψης και της πολιτικής προστασίας, με δικαιούχο τον Δήμο Πειραιά, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι διενεργούνται στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας, κατά την έννοια του σημείου 17 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01) και δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

5. Όσον αφορά τις δράσεις που θα υλοποιήσει ο έτερος δικαιούχος, Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε., η χρηματοδότηση του είναι πιθανό να θέτει ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που η δραστηριότητά του μπορεί να χαρακτηριστεί ως «οικονομική» και εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107 (1) ΣΛΕΕ. Σημειώνεται εισαγωγικά ότι η Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε. έχει ορισθεί ως δυνητικός δικαιούχος από την αρμόδια διαχειριστική αρχή για την υλοποίηση του έργου, με απευθείας ανάθεση, χωρίς δηλαδή να έχει πραγματοποιηθεί ανοικτός διαγωνισμός για την επιλογή του.

Σύμφωνα με την παράγραφο 14 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής 2016 για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, «Η απόφαση μιας δημόσιας αρχής να μην επιτρέψει σε τρίτους να παράσχουν ορισμένη υπηρεσία δεν αποκλείει την ύπαρξη οικονομικής δραστηριότητας. Παρά το εν λόγω κλείσιμο της αγοράς, οικονομική δραστηριότητα δύναται να υπάρξει σε περίπτωση που άλλοι φορείς προτίθενται και δύνανται να παράσχουν την υπηρεσία στη σχετική αγορά. Γενικότερα, το γεγονός ότι μια συγκεκριμένη υπηρεσία παρέχεται εσωτερικά δεν έχει σημασία όσον αφορά την οικονομική φύση της δραστηριότητας». Στη βάση αυτή, και με δεδομένο ότι κάποιες από τις περιγραφόμενες δραστηριότητες είναι οικονομικού χαρακτήρα και θα μπορούσαν να ασκηθούν και από άλλους φορείς της αγοράς, δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη οικονομικής δραστηριότητας από μόνο το γεγονός ότι αυτή έχει ορισθεί ως δυνητικός δικαιούχος.

Επομένως, προκειμένου να καθοριστεί εάν οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της υπό εξέταση Πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν

πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,

β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,

γ) επιλεκτική μεταχείριση,

δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Συνακόλουθα, στον βαθμό που δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε. ασκεί, εν προκειμένω, οικονομική δραστηριότητα, πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον λαμβάνει πλεονέκτημα από την επίμαχη χρηματοδότηση. Σύμφωνα με την ανωτέρω αναφερόμενη Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, για να αποκλεισθεί η χορήγηση πλεονεκτήματος σε δικαιούχο κρατικής χρηματοδότησης, πρέπει η χρηματοδότηση να γίνεται με όρους αγοράς.

Για να διασφαλισθεί ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν αποκομίζει οικονομικό πλεονέκτημα, είναι αναγκαίο η σχετική χρηματοδότηση να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως αυτό προσδιορίζεται βάσει των τιμών της αγοράς και να μην αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα καθ' οιονδήποτε τρόπο στον δικαιούχο, συμπεριλαμβανομένης της τυχόν απομείωσης του εγγενούς κόστους λειτουργίας που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).

Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο δικαιούχος καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει τιμών αγοράς και δεν αποκομίζει οικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον:

α) είτε μεταβιβάσει το σύνολο των πόρων της πράξης σε αναδόχους, οι οποίοι επιλέγονται μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες).

β) είτε πραγματοποιήσει συγκριτική αξιολόγηση, λαμβανομένων υπόψη των όρων υπό τους οποίους διενεργούνται συγκρίσιμες συναλλαγές ανάλογων ιδιωτικών φορέων που έχουν λάβει χώρα σε συγκρίσιμες καταστάσεις, κάτι που προϋποθέτει να προσδιοριστούν κατάλληλα κριτήρια αναφοράς (μελέτη benchmarking για τον προσδιορισμό των τιμών της αγοράς). Για να

προσδιοριστεί ένα κατάλληλο κριτήριο αναφοράς, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο είδος του οικείου φορέα, στο είδος της επίμαχης συναλλαγής και στη σχετική αγορά ή αγορές. Με τη συγκριτική αξιολόγηση συχνά δεν καθίσταται δυνατός ο καθορισμός μιας ακριβούς τιμής αναφοράς, αλλά μάλλον μιας σειράς πιθανών τιμών με αξιολόγηση μιας σειράς από συγκρίσιμες συναλλαγές. Όταν σκοπός της αξιολόγησης είναι να εξεταστεί κατά πόσον η κρατική παρέμβαση είναι σύμφωνη με τους όρους της αγοράς, είναι συνήθως σκόπιμο να εξεταστούν μέτρα κεντρικής τάσης, όπως η μέση τιμή ή η διάμεσος μιας σειράς συγκρίσιμων συναλλαγών (παρ.98-100 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).

γ) είτε μέσω της πράξης να καλυφθεί μόνο για το πρόσθετο λειτουργικό κόστος της Πειραιάς Συν. Μονοπρόσωπη Α.Ε. που αφορά τη διαχείριση του έργου και οι λοιπές επιμέρους δράσεις του έργου να ανατεθούν σε τρίτους αναδόχους, κατόπιν ανταγωνιστικών, διαφανών, αμερόληπτων και άνευ όρων διαδικασιών υποβολής προσφορών σύμφωνα με τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων.

Επομένως στην περίπτωση που η αρμόδια διαχειριστική αρχή δύναται να διασφαλίσει ότι τηρείται μια εκ των τριών ανωτέρω περιπτώσεων, τότε δεν εκπληρώνεται η ανωτέρω προϋπόθεση (β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τον δικαιούχο και τους αναδόχους.

Επισημαίνεται ότι εφόσον ο δικαιούχος υλοποιήσει το έργο με ίδια μέσα, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι από την χρηματοδότηση δεν καλύπτεται το εγγενές κόστος λειτουργίας του (π.χ. όσον αφορά το προσωπικό το οποίο θα απασχοληθεί στο έργο θα πρέπει να είναι έκτακτο). Επίσης τονίζεται ότι το προσωπικό που θα απασχοληθεί για την υλοποίηση της υπό εξέταση Δράσης πρέπει να προσφέρει τις υπηρεσίες του αποκλειστικά για τις ανάγκες υλοποίησης της και όχι για να καλύπτει ανάγκες άλλων δραστηριοτήτων του δικαιούχου.

Επιπλέον επισημαίνεται ότι για να διασφαλιστεί ότι δεν θα ανακύψουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης από την χρηματοδότηση δαπανών που αφορούν προμήθεια εξοπλισμού ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα του δικαιούχου μετά το πέρας μιας συγχρηματοδοτούμενης πράξης, η χρήση του πρέπει να αφορά αποκλειστικά μη οικονομικές δραστηριότητες μέχρι την πλήρη απόσβεση του.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι εφόσον τμήμα ή και ολόκληρη η πράξη ανατεθεί σε ανάδοχο, η επιλογή του πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας ώστε να διασφαλίζεται η τιμή της αγοράς για την ανατιθέμενη δράση και, κατ' επέκταση, η μη μεταβίβαση πλεονεκτήματος (και, άρα, κρατικής ενίσχυσης) στον τρίτο-ανάδοχο.

Σε αντίθετη περίπτωση, εάν δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις η σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ήσσονος σημασίας (Κανονισμός «de minimis»).

6. Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες».

Επιπλέον, δεδομένου ότι είναι σαφές το ακριβές φυσικό αντικείμενο των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν και ειδικότερα το είδος των δράσεων και τεχνικών έργων που περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα τοπικά σχέδια «Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή» και «Αντιμετώπισης κινδύνων από την κλιματική αλλαγή» και μπορούν να υλοποιηθούν ως έργα προτεραιότητας, ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, τα οποία δύναται να εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός) ή του Κανονισμού De Minimis 2831/2023.

Επισημαίνουμε ότι οι δραστηριότητες που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της επικοινωνίας, ενημέρωσης και εμπλοκής των φορέων και των πολιτών πρέπει να στοχεύουν στη διάχυση της πληροφορίας και δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη διαφήμιση ενός ή περισσότερων εμπορικών προϊόντων έναντι άλλων ή για την αποκόμιση πλεονεκτήματος από επιχειρήσεις καθώς αυτό δεν αποτελεί μέρος εκπλήρωσης της λειτουργίας τους.

Προκειμένου οι δράσεις αυτές (π.χ. ηλεκτρονική πλατφόρμα) να παρέχουν γενική πληροφόρηση προς τους πολίτες, με ουδέτερο τρόπο, πρέπει σε αυτές να μην προβάλλονται-διαφημίζονται συγκεκριμένα εμπορικά προϊόντα ή καταστήματα γιατί τους προσδίδουν έμμεσο πλεονέκτημα με αποτέλεσμα αυτές να καθίστανται σε ευνοϊκότερη θέση στην αγορά.

7. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, είναι αναγκαίο στην πρόσκληση να γίνουν οι ακόλουθες προσθήκες:

Στα έχοντας υπόψη:

- Να προστεθεί η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
- Να διαγραφούν τα σημεία 16 & 18 δεδομένου ότι οι σχετικές εγκύκλιοι έχουν αντικατασταθεί από την εγκύκλιο του σημείου 19.
- Να γίνει διόρθωση στο σημείο 21 «21. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ~~που τροποποιεί τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («De Minimis»)~~».

Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα», να γίνει προσθήκη των εξής διευκρινίσεων:

- στο τέλος της παραγράφου 3.4 «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».
- 3.7 Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την υλοποίηση των έργων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του φορέα που υλοποιεί το έργο. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες.
- 3.8 Έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης εξετάζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ ή De Minimis). Στις περιπτώσεις, που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που

προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού) ή μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.1407/2013 της Επιτροπής) μέχρι του ποσού των 300.000€, ανά περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ιδίους πόρους του δικαιούχου.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831, είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνεται και προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα/ιδιοκτησία του δικαιούχου μετά την ολοκλήρωση του έργου, τότε θα πρέπει είτε να διασφαλισθεί ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (έως το χρόνο απόσβεσης του πάγιου εξοπλισμού) είτε η υπολειμματική αξία του εξοπλισμού να ληφθεί υπόψη ως έσοδο, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

8. Σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

Μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την πλήρωση του κριτηρίου συμβατότητας με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
2. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
3. ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

